

Ábel megvédi Káint

*Ne üzzétek! Űzi ő magát.
Eszét a felszálló füst vette el,
s vetélytársat látott bennem
testvér helyett.*

*Segítsétek inkább az Úrhoz,
színe előtt megvallani,
mért csak parázson
pislákkoltatta tüzét.*

*Üzenem neki – s ez éltet tovább:
tettével bennem
csak a gonoszt ölte meg,*

*s épen és gyógyultan várom
egy füstnélküli helyen.*

Új évszak

*Új évszakba
halok át lassan,
hol nem zsenge lomb és fű illatozik,
sosem-zöld és rigó-némaság a neve,
s hó szaga, szikla szaga árad belőle.*

CSEH KÁROLY Kékből gesztenyeszínbe

Valahonnan ismerős – lüktetett bennem egyre erősebben, mikor újra meg újra ízlelgetni kezdtem a karcsú, rőt viaszos vászonborítású verseskötetet.

Több mint húsz éve vettem kézhez – megrendelés után, akkori majdnem félhavi fizetésem áráért – az osztrák költő, Christine Busta (1915–1987) *Der Himmel im Kastanienbaum* (Gesztenyefa lombjában az ég, Otto Müller Verlag, Salzburg 1989) című posztumusz könyvét.

A maguk köré töredékességükben is aurát vonó opuszok olvastukkor – ahogy Kirlian fotóin a hiányzó levélrészek – egészzé kerekedtek. Szemelgettem a különös „haldoklasi naplót”, s hirtelen beugrott: mintha Zelk Zoltán *Mindenmapi halálom*-ját lapozgatnám megint, idegen nyelven. Pontosabban: olyan lírát, melyben a halál előérzetében a nemek úgy mosódnak egybe, ahogy távolból visszhangzó kacagás és zokogás egybefonódik. Csak a ritmusuk vehető ki. A jövődő sötét tengerverése közös bennük, árnyalatnyi eltérésekkel.

A keresztény-humanista indíttatású – s végig ebben a szellemben munkálkodó – poétessza lát- és lételeiteit sorjáztatja össze a kötet szerkesztője, gondozója dátumozva a betegség kezdetétől a halálig átkínlódott három év természetét. A végletek érzékeltetéseképp néhány korábbi verset is felvesz a kötetbe, elő- és utószóval, naplójegyzetekkel láttatja az elevenből halódóba hanyatló folyamatot. Kisvilágképet ad egy olyan létállapotról, amikor a hajdani távlatok gesztenyelombbá tömörülnek. Az úti élmények reggeli „márvány-tengeri” kékje rozsdálló barnává alkonyul.

Az ablaka előtt virrasztó gesztenyefa jelképessé, már-már misztikussá emelkedett a nagybeteg számára, színváltozásain látta meg az évszakok meg a világ változásait, s jelenítette meg szinte sóhajnyi opuszokban.

Mind fényteli, mind sötét sugárzású verseiből válogattam ebbe az összeállításba (előző köteteiből is), hogy ha kerek képet nem is, de legalább jelzéseket adjak az immár negyedszázada halott költőnről.

Valamiképp emléke előtt is tisztelgek, tiszteleghetünk ezzel.